

**COMMISSIE VAN EERSTE AANLEG VOOR DE ERKENNING
EN DE BESCHERMING VAN DE TITEL VAN
BEROEPSJOURNALIST**

Verslag van de activiteiten in 2019

Historiek

Tijdens de vergadering van 20 december 2018 had Raymond De Craecker ontslag genomen als voorzitter en als lid van de Commissie.

Op 31 januari 2019 verscheen een koninklijk besluit met de aanstelling van Werner Smeuninx als gewoon lid van de Commissie op voordracht van Belgian News Media. Geert Steurbaut werd plaatsvervangend lid. Edwin Ceulebroeck verving Raymond De Craecker als gewoon lid van de Commissie. Hij voltooit diens mandaat, dat eindigt op 14 mei 2021.

Werner Smeuninx werd verkozen tot nieuwe voorzitter van de Commissie. Gie Van Roosbroeck werd bevestigd als secretaris van de Commissie.

Samenstelling van de Commissie op 31 januari 2019:

Op voordracht van de VVJ: gewone leden: Antal Hollosi, Sander De Wilde, Paul Van Landeghem en Gie Van Roosbroeck. Plaatsvervangers: Jo Buggenhout, Lukas De Vos en Alain Narinx.

Op voordracht van Belgian News Media: gewone leden: Werner Smeuninx, Marc Dupain, Hans Vandendriessche en Edwin Ceulebroeck. Plaatsvervangers: An Brouckmans, Geert Steurbaut en Wim Willems.

In februari werd Pieter Kunnen plaatsvervangend lid op voordracht van Belgian News Media. Hij verving Bert Geenen, die in 2018 ontslag genomen had uit de Commissie.

Activiteiten

1. Er hadden in 2019 tien vergaderingen plaats. Tijdens de bijeenkomst van oktober werd de werking van de Commissie besproken. Er werd die dag een vernieuwde leidraad uitgewerkt.

De Commissie behandelde in 2019 249 dossiers. Dat leidde tot de volgende beslissingen:

Erkend als beroepsjournalist	Het gaat om nieuwe aanvragen. In vele gevallen werd extra info gevraagd. Soms kwamen aanvragers hun dossier verdedigen op een commissievergadering	112
Toewijzing van T-kaart	Het gaat om nieuwe aanvragen	9
Afwijzingen		8
Herintredes	Erkende journalisten die het beroep verlaten hadden, keerden terug naar de journalistiek.	6

Uit het beroep	Journalisten meldden aan de Commissie dat ze afstand deden van hun erkenning. Dat kon zijn omwille van omdat ze met pensioen waren gegaan, omdat ze een andere carrière buiten de journalistiek wilden uitbouwen, enz...	47
Intrekking erkenning	De Commissie stelde vast dat sommige journalisten niet meer voldeden aan de voorwaarden om erkend te blijven als beroepsjournalist. Na een uitgebreide procedure werden bij een aantal de erkenningen ingetrokken.	24
Met pensioen maar nog actief	Enkele journalisten gingen met pensioen maar bleven journalistiek actief en wilden hun erkenning behouden	2
Gearchiveerd	Sommigen vroegen een erkenning aan maar reageerden niet op de vele mails met de vraag naar meer info over hun activiteiten. Na lang aandringen zonder reactie werd hun dossier gearchiveerd.	3
Hernieuwingen	Journalisten die pas in 2018 2019 de hernieuwing van hun persdocumenten aanvroegen.	21
Nog geen beslissing	Dossiers die in 2019 gestart zijn maar waarvan de beslissing pas in 2020 valt.	17

2. Tijdens de vergadering van 27 juni 2019 was mevrouw Sofie Reviere van de VRT aanwezig. Zij gaf uitleg over de algemene functietitels die de VRT hanteert. Vaak komt een personeelslid in dienst als programmamedewerker en het is voor de Commissie niet altijd duidelijk of de persoon in kwestie zich voornamelijk met journalistiek bezighoudt. Mevrouw Reviere beloofde bij een aanvraag telkens de inhoudelijke taken te vermelden die een medewerker uitoefent of uitgeoefend heeft.
3. Het jaarverslag werd opgesteld en wordt geplaatst op de website van de CEBJ.
4. De website van de CEBJ werd geregeld aangepast wanneer dat nodig was.
5. Tijdens de vergadering van 31 oktober 2019 stelde de Commissie een vernieuwde leidraad samen voor de erkenning en de bescherming van de titel van beroepsjournalist.
- 6.

Leidraad voor de erkenning en bescherming van de titel van beroepsjournalist *Zitting 31 oktober 2019*

De taak van de CEBJ is tweeledig:

1. **erkenning** van de titel van beroepsjournalist: aanvragen om erkend te worden als beroepsjournalist beoordelen;
2. **bescherming** van de titel van beroepsjournalist: nagaan of een erkende beroepsjournalist nog voldoet aan de wettelijke voorwaarden; dat gebeurt in principe om de vijf jaar, maar kan ook tussentijds.

Voor de uitoefening van die taak zijn de voorwaarden die de wet van 30 december 1963 oplegt, de enige maatstaf. Om die voorwaarden te toetsen aan het hedendaagse medialandschap, hanteert de CEBJ een leidraad. Die leidraad is op een toegankelijke en overzichtelijke manier geformuleerd in bijgaande 'Toelichting bij een aanvraag tot erkenning, hernieuwing of herintrede'.

1. Leeftijd

Om bij een nieuwe aanvraag de leeftijd van de kandidaat te kunnen verifiëren, bezorgt de kandidaat een uittreksel uit de geboorteakte.

2. Burgerlijke en politieke rechten

De enige manier om te checken of de kandidaat niet vervallen is verklaard van zijn burgerlijke en politieke rechten is het bewijs van goed gedrag en zeden dat ons door de kandidaat wordt bezorgd. Bij een hernieuwing wordt het bewijs van goed gedrag en zeden niet meer opgevraagd.

3. Statuut en medium

3.1. Hoofdberoep

Journalistiek moet aantoonbaar de hoofdactiviteit zijn van de kandidaat. De tijdsbesteding kan aangetoond worden met documenten (arbeidscontract, attest ...) of kan afgeleid worden uit omstandigheden (inkomen, omvang van het journalistieke werk ...).

3.2. Bezoldiging

De kandidaat moet ook aantonen dat hij voldoende bezoldigd wordt. De grootte van de bezoldiging kan een indicator zijn voor de kwalificatie als hoofdberoep van de journalistieke werkzaamheid. Het richtsnoer dat de CEBJ hanteert, is het gewaarborgd gemiddeld minimuminkomen van de Nationale Arbeidsraad. De bezoldiging kan bestaan uit loon (werknemers), prestatievergoeding (freelancers) en/of auteursrechten en moet regelmatig gebeuren.

3.3. Algemene berichtgeving en actualiteit

3.3.a. Het medium waarvoor de journalist werkt moet beschikbaar/toegankelijk zijn voor het publiek.

3.3.b. Het medium moet informatie verstrekken die betrekking heeft op de actualiteit.

a) Een gedrukt medium mag geen verschijningsfrequentie hebben die lager is dan een maand.

b) Uitzondering wordt gemaakt voor onderzoeksjournalistiek en achtergrondreportages in zoverre zij betrekking hebben op de actualiteit.

3.3.c. Om in aanmerking te komen voor een erkenning als beroepsjournalist moet de aanvrager een creatieve functie uitoefenen waarvan de hoofdplicht bestaat uit het verzamelen, selecteren, verwerken en/of presenteren van informatie.

4. Inlooperperiode

4.1. Nieuwe aanvragen

4.1.a. De aanvrager moet het beroep minstens twee jaar lang als gewoon beroep hebben uitgeoefend.

4.1.b. De inlooperperiode mag niet onderbroken geweest zijn, tenzij door omstandigheden onafhankelijk van de wil van de aanvrager (ziekte, werkloosheid ...).

4.1.c. De aanvrager moet aantonen dat hij tijdens de inlooperperiode bezoldigd werd voor zijn journalistiek werk. De bezoldiging kan bestaan uit loon (werknemers), prestatievergoeding (freelancers) en/of auteursrechten en moet regelmatig gebeuren.

4.2. Herintrede

Een herintrede wordt beschouwd als een nieuwe aanvraag, tenzij de onderbreking van de journalistieke activiteit korter is geweest dan twee jaar en in die periode geen onverenigbare activiteiten zijn uitgeoefend. In dat geval kan de aanvrager die voldoet aan de andere wettelijke voorwaarden zijn erkenning met onmiddellijke ingang terugkrijgen.

5. Onverenigbare werkzaamheden

De aanvrager moet kunnen aantonen dat een eventuele nevenactiviteit zijn onafhankelijkheid niet in het gedrang brengt en geen potentieel belangenconflict kan doen ontstaan.

Toelichting bij de erkenningsprocedure van beroepsjournalist

De voorwaarden voor de erkenning van beroepsjournalisten zijn bepaald in de wet van 30 december 1963 betreffende de erkenning en de bescherming van de titel van beroepsjournalist, verschenen in het Belgisch Staatsblad op 14 januari 1964 (groene kaders). In deze toelichting vindt u alle informatie over hoe deze voorwaarden door de CEBJ getoetst worden en hoe u kunt aantonen dat u eraan voldoet. Om erkend te kunnen worden en blijven, moet u aan alle voorwaarden voldoen.

I. Tenminste 21 jaar oud zijn.

1. Voeg bij uw aanvraag tot erkenning een uittreksel uit uw geboorteakte of een ander officieel document dat bevestigt dat u tenminste 21 jaar oud bent. Dit uittreksel is niet meer nodig bij een hernieuwing van uw erkenning of bij aanvraag na een herintrede in het beroep.

II. In België, geheel noch gedeeltelijk vervallen verklaard zijn van de burgerlijke en politieke rechten. Straffen in het buitenland opgelopen moeten op dezelfde manier een rol spelen als die straffen in België uitgesproken zouden zijn.

2. Voeg bij uw aanvraag tot erkenning of bij een aanvraag na een herintrede een recent bewijs van goed gedrag en zeden. Dit bewijs is niet nodig bij een hernieuwing van uw erkenning.

III. In zijn hoofdberoep en tegen bezoldiging deelnemen aan de redactie van dag- of periodieke bladen, radio- of televisienieuwsuitzendingen, filmjournaals of persagentschappen, een en ander voor algemene berichtgeving.

- De bladen, radio- of televisienieuwsuitzendingen, filmjournaals of persagentschappen voor algemene berichtgeving die bedoeld zijn, moeten:
 - nieuws verstrekken dat betrekking heeft op het actualiteitsgebeuren in het algemeen
 - zich richten tot de lezers, de luisteraars en de toeschouwers in het algemeen.
- De functies die geacht worden deel te nemen aan de redactie zijn: directeur, redacteur, tekenaar, persfotograaf, filmreporter, correspondent.
- De functies die geacht worden niet deel te nemen aan de redactie zijn: commerciële, technische en administratieve functies, corrector, telexist en zetter, behalve wanneer zij onder de persoonlijke bevoegdheid van de directeur van het blad, de nieuwsuitzending, het filmjournaal of het persagentschap ressorteren.

3. Bezoldigd hoofdberoep

3.1. U moet aantonen dat journalistiek uw voornaamste dagtaak is en geen bijberoep.

3.1.a. Bent u loontrekkende? Voeg dan bij uw aanvraag:

- een kopie van uw arbeidsovereenkomst(en) en
- een verklaring van uw werkgever (indien u werkt als uitzendkracht is uw werkgever het uitzendkantoor. Voeg in dat geval ook een verklaring bij van de directeur van het medium waar u tewerkgesteld bent). De verklaring moet ondertekend worden door de directeur. Modelverklaringen vindt u op de website van de CEBJ.

3.1.b. Bent u zelfstandige? Voeg dan bij uw aanvraag:

- zo mogelijk een verklaring van uw opdrachtgever(s) waarmee u aantoont dat uw journalistieke activiteit uw voornaamste dagtaak is en/of
- een overzicht van uw journalistiek werk dat aantoont dat uw journalistieke activiteit uw voornaamste dagtaak is.
- een kopie van uw aanslagbiljetten van de voorbije twee jaar.

- indien u in de voorbije twee jaar gedeeltelijk in loondienst was, een kopie van uw arbeidsovereenkomst(en).
- 3.2. U moet aantonen dat u bezoldigd wordt voor uw journalistiek werk (onkostenvergoedingen worden niet beschouwd als een bezoldiging, auteursrechten worden wel beschouwd als bezoldiging). De grootte van de bezoldiging kan een indicatie zijn dat uw journalistiek werk uw hoofdberoep is.
- 3.2.a. Bent u loontrekkende? U kunt uw inkomen uit journalistiek werk aantonen met een kopie van uw arbeidsovereenkomst(en) (zie 3.1.a)
- 3.2.b. Bent u zelfstandige? U kunt uw inkomen uit journalistiek werk aantonen met ofwel:
- een lijst van uw uitgaande facturen van de voorbije twee jaar (factuurnummer, datum, naam van de klant, geleverde prestatie, factuurbedrag);
 - een kopie van uw uitgaande facturen van de voorbije twee jaar;
 - een lijst van de debetnota's die u van uw opdrachtgever(s) ontving van de voorbije twee jaar;
 - indien u btw-plichtig bent en u btw aanrekent op uw journalistieke prestaties volstaat een kopie van de jaarlijkse klantenlistings die u de voorbije twee jaar hebt ingediend;
 - het doornemen van uw uitgaande facturen van de voorbije twee jaar, samen met een door u aangeduid lid van de CEBJ
- 3.3. Welke media komen in aanmerking?
- 3.3.a. Het medium of de media waarvoor u journalistieke bijdragen levert, moet(en):
- beschikbaar/toegankelijk zijn voor het brede publiek;
 - informatie verstrekken die betrekking heeft op de actualiteit.
- 3.3.b. Media die niet in aanmerking komen zijn onder meer:
- bladen met een verschijningsfrequentie lager dan een maand
 - vakpers
 - bladen voor een afgebakende doelgroep
 - ledenbladen (gedrukt, online ...)
 - personeelsbladen
 - huis-aan-huisbladen
 - reclamebladen
 - infotainment
 - reality tv
 - fictieprogramma's
 - boeken, met uitzondering van onderzoeksjournalistiek
- 3.4. Redactionele functies
- 3.4.a. Om in aanmerking te komen voor een erkenning als beroepsjournalist moet u een creatieve functie uitoefenen waarvan de hoofdopdracht bestaat uit het verzamelen, selecteren, verwerken en/of presenteren van informatie.
- 3.4.b. Is uw functie uitvoerend, administratief of commercieel, dan komt u niet in aanmerking voor een erkenning als beroepsjournalist.

IV. Die werkzaamheid tenminste twee jaar lang als gewoon beroep uitgeoefend en ze niet sedert meer dan twee jaar gestaakt hebben.

4. Bescherming van de titel van beroepsjournalist

- 4.1. U kunt pas erkend worden als beroepsjournalist als u kunt aantonen dat u ten minste twee jaar lang het beroep van journalist als gewoon beroep hebt uitgeoefend.

- 4.1.a. Deze periode mag niet onderbroken geweest zijn, tenzij door omstandigheden onafhankelijk van uw wil (ziekte, werkloosheid ...).
- 4.1.b. U moet aantonen dat u tijdens deze periode bezoldigd werd voor uw journalistiek werk. De bezoldiging kan bestaan uit loon (werknemers), prestatievergoeding (freelancers) en/of auteursrechten en moet regelmatig gebeuren.

4.2. Uit het beroep

- 4.2.a. Als u na uw erkenning het beroep verlaat, moet u:
- indien uw nieuw beroep onverenigbaar is met het statuut van beroepsjournalist onmiddellijk afstand doen van uw erkenning;
 - indien u geen ander beroep uitoefent uiterlijk twee jaar nadat u het beroep hebt verlaten, afstand doen van uw erkenning (uitzondering: zie 4.2.b);
 - indien u met pensioen gaat en elke journalistieke activiteit stopzet, uiterlijk twee jaar nadat u met pensioen bent gegaan, afstand doen van uw erkenning;
 - indien u met pensioen gaat en u journalistiek actief blijft, kunt u uw erkenning behouden mits u op geregelde basis journalistieke bijdragen levert aan media voor algemene berichtgeving en daar een redelijke vergoeding voor ontvangt.
- 4.2.b. Periodes van werkloosheid of langdurige ziekte worden niet beschouwd als onderbreking van de werkzaamheid als beroepsjournalist. Zolang u werkloos of ziek bent, behoudt u dus uw erkenning, tenzij u in die periode werkzaamheden uitoefent die onverenigbaar zijn met het statuut van beroepsjournalist.
- 4.2.c. Wanneer u met brugpensioen (SWT - stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag) bent, kunt u uw erkenning behouden tot u met pensioen gaat, mits u geen onverenigbare activiteit uitoefent.

4.3. Herintrede in het beroep

Een herintrede wordt beschouwd als een nieuwe aanvraag, tenzij de onderbreking van de journalistieke activiteit korter is geweest dan twee jaar en u in die periode geen onverenigbare activiteiten zijn uitgeoefend. In dat geval kunt u, indien u voldoet aan de andere wettelijke voorwaarden, uw erkenning met onmiddellijke ingang terugkrijgen.

V. Geen enkele vorm van handel drijven en met name geen op reclame gerichte werkzaamheid uitoefenen, behalve als directeur van een blad, een nieuwsuitzending, een filmjournaal of een persagentschap.

5. Onverenigbare werkzaamheden

U moet aantonen dat een eventuele nevenactiviteit uw onafhankelijkheid niet in het gedrang brengt en geen potentieel belangenconflict kan doen ontstaan.

5.1. Onverenigbaar met het statuut van beroepsjournalist zijn handelsactiviteiten en werkzaamheden die gericht zijn op reclame, marketing of public relations omdat die de journalistieke onafhankelijkheid in het gedrang brengen. Dat betekent dat onder meer volgende werkzaamheden niet verenigbaar zijn met het statuut van beroepsjournalist:

- handelaar in hoofd- of bijberoep;
- reclame, marketing, public relations en bijdragen aan media gericht op het publiek voor ondernemingen en belangenorganisaties, met uitzondering van het eigen medium, humanitaire en liefdadigheidsinstellingen;
- op structurele wijze bijdragen aan niet-publieke media van ondernemingen en belangenorganisaties, zoals personeelsbladen;
- woordvoerder;
- zaakvoerder of bestuurder van een onderneming met uitzondering van de eigen vennootschap waarmee de journalistieke activiteit wordt uitgeoefend en van de

patrimoniumvennootschap waarin de eigen woning en/of kantoor is ondergebracht, in zoverre die vennootschappen geen onverenigbare activiteiten uitoefenen.

5.2. Indien u toch commerciële activiteiten uitoefent, moet u aantonen dat:

- uw nevenactiviteit geen hoofd- of bijberoep is;
- uw nevenactiviteit uw onafhankelijkheid niet in het gedrang brengt en geen potentieel belangenconflict kan doen ontstaan;

5.3. Indien u naast uw journalistieke werkzaamheid andere bezoldigde activiteiten uitoefent, voegt u bij uw aanvraag een lijst van die activiteiten, met vermelding van de aard, het statuut (loondienst, regelmatige of occasionele freelanceopdracht) en het gemiddeld aantal uren per week dat u aan elk van die activiteiten besteedt.

5.4. Indien u naast uw journalistieke werkzaamheid geen andere bezoldigde activiteit uitoefent, bevestigt u dat bij uw aanvraag.

Namens de Nederlandstalige kamer van de Commissie van Eerste Aanleg voor de Erkenning en de Bescherming van de Titel van Beroepsjournalist,

Werner Smeuninx

Voorzitter

18 juni 2020